1 PETERE
Peterem dis tcgãyas tc'ãà di sa
Téé-cookg'ai sa

Peterem di ne nxárá-kg'ao ne xg'ao gane di dtcòm̀an domka káí xgàrakuan hẽé naka xháéan hẽéthẽé q'oo koe hàna.

Petere ba kò ghùi-ghui tcáó ne, a ko máá, Nqarim nxárá tcg'òóà hãa ne khóè ne e, témé. A ba a kò Jeso Krestem ka tc'ẽe-tc'ẽe ne, ncẽe Gam di x'ooan hẽé, naka x'ooan koe tẽean hẽé, naka Gam di hààn hẽéthẽé di nqòòan máà nea hãa ba.

Gane di xgàrase ne ko Jesom ka dcẽéè. Ncẽeta méé ne ma qarika téé naka qáò tcáó. Ncẽem nqõóm koe i ko gane di dtcòm̀an kúrúa bóòè, igaba ne gha ẽem gha Jeso Kreste ba x'áísem cám̀ ka ka̲bia máàè e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàrakua ne
- komsana ne
- tcom-tcomsa
- nqòò sa
- kg'õèa hãa nxõ̲á ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqarim di kgoarakua ne *(1:3-12)*
- Tcom-tcomsase kg'õèa ne *(1:13-2:10)*
- Dùú sa méé ne dtcòm̀-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hãa ne *(2:11-4:19)*
- Cg'áré-cg'aresea ne *(5:1-14)*

Nqarim di kgoarakua ne (1:1-12)

Tsgám̀kaguku zi

1 Petere ra a, x'áè úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra,
a ra a ko *ncẽes tcgãya sa* Nqarim nxárá tcg'òóa mááse ne khóè ne góá máá, ncẽe tsa̲i-tsa̲isea hãa ne, a cg'áè-kg'ao khama x'ãèa hãa ne: xg'aekum Ponto dim koe hẽé, naka Galatia dim koe hẽé, naka Kapatokia dim koe hẽé, naka Asia dim koe hẽé, naka Bitunia dim koe hẽéthẽé hàna ne.
2 Nqarim Abo ba nxãakamaga q'ana hãase *nxárá tcg'òóa máá*se *tua*, Me ko *Tcom-tcomsam* Tc'ẽe ba tcom-tcomsakagu tu u, nxãasega tu gha Jeso Kreste ba komsana a Gam di c'áòan cgoa cgáìè ka:

Cgóm̀kuan hẽé naka tòókuan hẽéthẽé méé i gatu koe càùse.

Kg'õèas nqòò sa

3 Dqo̲m̀mè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xõò ba. Jeso Kreste ba x'ooan koe ghùian kam Gam di kaisa thõò-xama-máákuan ka ka̲base ábà taa hãa, nxãasega *ta gha* kg'õèas nqòò sa *úú* ka.
4 Ncẽe nqòòan ta úúa hãa, nqarikg'ai koe ta gha q'õò ts'eekg'aian di i, kaà tite, a ts'óó tite, a cg'ãa-cg'anasea hãa tite e. *Nqari ba* gaa koe tòóa máá tu ana,
5 gatu ncẽe ko dtcòm̀an koe guu a Nqarim di qarian ka qãèse qgóó a kòreè tu, nxãakg'aiga tu gha síí kgoarakuan hòò ka, ncẽe gha còo di xu x'aè xu ka tseegukaga x'áíè e.
6 Ncẽe gúùan domka tu ko qãè-tcao, gatà i ga ko ma qaase, xòm̀ x'aè-coa ka tu ga ncẽeska tãáka zi kúrúa bóòku-qhàò zi ka tshúù-tcaokaguè igabaga.

---

* **1:1: *x'áè úú*-*kg'ao* -** Gerika sa ko “apostolo” témé.

7 Gazi di tsééa ne gatu di dtcòm̀an tseegu ii sa
x'áí si i. Gautan igaba, ncẽe gha kaàkaguè, ne gha
c'eean cgoa kúrúa bóòè. Gataga méé i dtcòm̀a tu,
ncẽe kaisase gautan ka qaa-qaasa a, kúrúa bóòè.
Nxãaska tu gha Jeso Krestem ko x'áíèm cáḿ ka
dqo̱m̀kuan hẽé naka x'áàn hẽé naka tcomkuan
hẽéthẽé hòò.
8 Ncẽe bóò Me ta ga tu hãa igaba tu ncàm̀a hãa
ba, ncẽe tu ncẽeska bóò Me tama igaba tu ko Gam
koe dtcòm̀ ba, a tu a x'áàko qãè-tcaoan ncẽe kg'ui a
nxàeè tite cgoa qãè-tcaoa.
9 Gatu dis dtcòm̀s ko qaa sa tu ko hòò khama,
ncẽe kgoarakuan gatu di tcáóan di sa.

10 Porofiti xu kò ncẽe gatu koe gha hààs cgóm̀kus
ka porofita, a xu a kò ncẽe kgoarakuan koe tcãà
tcáó a qarika qaa a.
11 Kúrúa xu kò bóò, dùútsa x'aè ka i gha hàà sa, a
i a gha ntama hàà sa. Me kò gaxu koe ko hànam
Tc'ẽem Krestem di ba x'aèan cookg'ai koe nxàea
tseegukagu Krestem di xgàrasean ka, naka xùri gha
ko x'áàn ka hẽéthẽé e.
12 I kò gaxu koe x'áísea hãa, ncẽe zi gúù zi xu
tsééa máàse tama, a ko gatua tsééa máá tu u sa;
gúù zi ẽe tu ko ncẽeska bìríèa zi, ẽe ne kò ẽe qãè
tchõàn xgaa-xgaa tu u x'aè ka, ncẽe ko nqarikg'ai
koe guu a tsééa óáèam Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka.
Moengelean ga ko ncàm̀a hãa, ncẽe zi gúù zi i ga kò
bóò sa.

Tcom-tcomsas kg'õè sa (1:13–2:10)

13 Tc'ẽea tu kg'ónò, naka qgóósea hãa, naka tua
gatu di nqòòan cg'oèase úú cgóm̀kuan koe, ẽe tu gha
Jeso Krestem kò x'áíse x'aè ka máàè e.

14 Komsanako cóán khama méé tu hẽé, naka zi
cg'ãè zi tc'ẽe zi táá tc'ãà-cookg'ai tu u guu, ẽe tu kò
Nqari ba tu c'úùa hãa x'aè ka kg'aia úúa zi.
15 Igaba ẽe kò tcii tu um ma tcom-tcomsa ii
khamaga ma méé tu ma wèé gúùan ẽe tu ko kúrú
koe tcom-tcomsa ii.
16 Góásea i hãa a ko máá: "Tcom-tcomsa méé tu
ii, Tíí Ra tcom-tcomsa Ra a ke," téméè khama.

17 Ncẽè *Nqarim*, ncẽe khóèan tãákase xgàra tama,
a ko khóèan di zi tséé-kg'áḿ zi ka khóèan xgàra
ba tu kò Abo ta ma tcii ne, méé tu nxãaska *ncẽem
nqõómkg'ai koe* tu cg'áè-khoean khama ma x'ãèas
noose Nqari ba q'áòase kg'õè.
18 Q'ana tu hãa, dùús cgoa tu kò káà hùis kg'õè-
kg'áḿs gatu dis koe x'ámá tcg'òóèa sa, ẽe tu kò gatu
ka tsgõosea xu koe hòòa sa. Seleferan hẽé kana
gautan hẽéthẽé khama ii zi gúù zi kaàko zi cgoa tu
x'ámá tcg'òóè ta ga hãa,
19 igaba qaa-qaasa c'áòan Krestem di ka a kò ii,
ghùu-coam chìbi úú tama a q'ano ba.
20 Gaam ncẽe nxãakamaga nqõóm ko tshoa-
tshoases cookg'ai koe kò *Nqarim ka* q'ãaèa ba,
igabam kò còo di xu x'aè xu ka hàà x'áíè ba.
21 Gam koe tu ko guu a Nqarim koe dtcòm̀, ncẽe
ko x'ooan koe ghùi Me a x'áàkagu Mea ba, nxãasega
i gha gatu di dtcòm̀an hẽé naka nqòòan hẽéthẽé
Nqarim koe hãa ka.

22 Tseeguan komsana ka tu q'ano-q'anosea hãa,
a tu a gatu ka qõesean koe tseegu di ncàm̀an úúa, ke
tu q'ano-tcáóse qarika ncàm̀ku.
23 Ka̱base tu ábàèa hãa khama, kaàkom cgùrim
koe guu tamase, igaba kaà tamam cgùrim koe guu

a: kg'õèa hãa a chõò tamam kg'uim Nqarim dim
koe guu a.
24 *Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá*:
“Wèém khóè ba dcãan khama ii,
i wèé x'áàn gam di, qãáka di zi x'aa zi khama ii.
Dcãa ne ko c'óò,
i x'aan tcheè,
25 igabam ko X'aigam dim kg'ui ba
chõò tamase hãa,”
témé khama. Ncẽe ba gaam kg'uim ga me e, ncẽe
tu kò qãè tchõàn koe guu a xgaa-xgaaè ba.

2

1 Gaa domka méé tu wèé gúùan cg'ãè koe tcg'òóse,
naka táá c'ẽe koe ga kàaku di ii guu, naka táá qãè
khóèan khama ko ma kúrúse guu, naka táá tauku
di ii guu, naka gataga táá c'ẽe koe ga cóèku di ii guu.
2 Ka̱base ábàèa cóán khama méé tu ii, *Nqarim di*
kg'uian di bíìan xgónèa a, kàa úú tama a, gaan koe
tu gha nxãasega kai a kgoaraè ka.
3 X'aiga ba qãè Me e sa tu xám̀a hãa ke.

Kg'õèam nxõ̱á ba hẽé nakas tcom-tcomsas qhàò sa hẽéthẽé e

4 *X'aigam* koe hàà, kg'õèa hãam nxõ̱á ba, ncẽe ko
khóè ne ka bóòa xguìè, igaba kò Nqarim ka nxárá
tcg'òóèa ba, a ba a Gam koe qaa-qaasa ii.
5 Ke tu gatu igaba kg'õèa nxõ̱án khama ma
tshàoè, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem dim nquu
ba ii, *gaa koe* tu gha tcom-tcomsa xu peresiti xu ii,
a ko Tc'ẽem di zi dàòa-mááku zi kúrú, ncẽe ko Jeso
Krestem koe guu a Nqari ba qãè-tcaokagu zi.
6 *Nqarim dis* Tcgãyas q'oo koe i ko máá:
“Bóò, Sione koer ko nxõ̱á ba tòó,

nxárá tcg'òóèa a qaa-qaasam nxõ̱ám tcúú di ba,
me cuiskaga wèém ẽe ko Gam koe dtcòm̀ ba,
sau-cgaekaguè tite,”
téméè khama.
7 Gatu ẽe ko dtcòm̀ tu kam ncẽem nxõ̱á ba cgáé
me e. Igaba ẽe dtcòm̀ tama ne *méé ne ncẽe kg'uian*
komsana, ncẽe ko máá:
“Nxõ̱ám ẽe tshào-kg'ao xu ka bóòa xguìèa ba,
nxãa ba tcúú dim nxõ̱á ba kúrúa,”
témé e.
8 Si ko *c'ẽe koe gaia máá:*
“Ncẽe ba nxõ̱á me e khóè ne gha kúrú ne tcgàba ba,
a khóè ne ko cg'áékagum nxõ̱á me e,”
témé.
Tcgàba ne ko, kg'ui ba ne kò ntcoe khama - si nxãa
sa tc'ẽea ne mááèa hãas ga si i.
9 Igaba tu gatu nxárá tcg'òóèa tu khóè tu u, x'aiga
tu u, a peresiti tu u, tcom-tcomsas qhàò sa, Nqarim
ka q'õòèa tu khóè tu, nxãasega tu gha cgáé zi gúù zi
Nqarim di zi xgaa-xgaa ka, ncẽe ko ntcùúan q'oo
koe tciia tcg'òó tu u a Gam di are-aresa x'áàn koe
tciia óá tu u ba.
10 C'ẽe x'aè ka tu kò khóè tu tama tu u, igabaga tu
ncẽeska Nqarim di tu khóè tu u; c'ẽe x'aè ka tu kò
cgóm̀kuan hòò tama, igaba tu ncẽeska cgóm̀kuan
hòòa hãa.

Dùú sa méé ne dtcòm̀-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hãa ne (2:11–4:19)

Nqarim di ne tséé-kg'ao ne khama ma kg'õè

11 Ncàm̀-ncamsa tuè, dàra-kg'aoan hẽé naka tãá
nqõó koe guua khóèan hẽéthẽé khamar ko ma

dtcàrà tu u, cg'ãè zi tc'ẽe zi cgàam di zi koe tu gha
tcg'òóse sa, ncẽe khóèm di tc'ẽean cgoa ko x'ãàku zi.
12 Eẽta ne ko ma tãá zi qhàò zi di ne cg'ãè zi gúù
zi ko kúrú tu khóè tu khama ma tshúù kg'uian gatu
ka kg'ui igaba méé tu gatu gane xg'aeku koe qãèse
kg'õè, naka ne nxãasega gatu di zi qãè zi tséé zi bóò,
naka Nqari ba ẽem gha ko hààm cáḿ ka x'áàkagu.
13 X'aigam *Nqarim* domka méé tu wèé qarian
khóèm di koe máàse: x'aiga-dxoom koe ga igaba
ncẽe tc'amaka hàna ba,
14 kana tc'ãà-cookg'aian koe igaba, ncẽe gaam ka
tsééa tcg'òóèa a, a ko hàà ẽe ko chìbian kúrú ne
xgàra, a i a ẽe ko qãèan kúrú ne dqo̱m̀.
15 Nqarim di ncàm̀a ne gatà ii, qãè gúùan kúrúan
ka tu gha ẽe kóḿa q'ãa tama a káà tc'ẽe khóèan
nqookagu.
16 Kgoarasea ne khóè ne khama méé tu ma
kg'õè, igaba táá gatu di kgoarasean kúrú naka i *c'ẽe*
cg'ãèan qàbi tcãà guu; kg'õè méé tu Nqarim di tu
tséé-kg'ao tu iise.
17 Wèé khóèan tu tcom. Gatu ka c'ẽean tu ncàm̀.
Nqari ba tu q'áò. X'aiga-dxoo ba tu tcom.

Krestem dis xgàrakus dis sere-sere sa

18 Qãàn méé i gaan ka q'õòsean wèé tcoman cgoa
komsana; ẽe qãè a tc'auan koe cúí tamase, igabaga
ẽe xgárá ne koe ga hẽéthẽé e.
19 Ncẽè c'ẽem khóèm kò Nqari bam máàsea hãa
domka káà chìbise xgàraèa, a ba a qáò tcáó ii, nem
gha *Nqari ba* dqo̱m̀ me.
20 Ncẽè chìbian tu kò kúrú a ko gaan domka
xg'áḿmè, a tu a qáò tcáó ii ne tua gha gaan domka
dqo̱m̀mè? Igaba ncẽè qãèan kúrú domka tu kòo

xgàraè, a gaan koe qáò tcáó ii nem gha Nqari ba
dqo̱m̀ tu u.
21 Ncẽes gúùs domka tu kò tciièa, gatagam kò
thẽé Kreste ba gatu domka xgàraè khama, sere-
sere sam kò guua máá tu u, nxãasega tu gha xùri
dàò Me ka,
22 “cúí chìbi ga kúrú tama ba,
i ko táá cúí kàaku ga kg'áḿa ba koe tcg'oa.”
23 Eẽm kò cóèè kam kò táá cóèkuan ka̱bia máá ne, a
ba a kò ẽem kò xgàraè ka táá bìrí ne, ka̱bisem gha
a hàà xgàra ne sa, igabam kò ẽe ko tchànose xgàra
Mem koe máàse.
24 Gam ncẽe kò gatá di cg'urian tc'áróa ba ka *xgàu*
hìis koe xgàma hãa ba, nxãasega ta gha cg'urian
x'óóa máá, a ta a gha tchànoan kg'õèa máá ka. Gam
di chìbian ka tu kg'õèkaguèa hãa.
25 Ho̱àko zi ghùu zi khama tu kò ii, igaba tu ncẽeska
gatu dim Kòre-kg'aom koe ka̱bisea hãa khama,
Q'õé-kg'aom gatu di tc'ẽean di ba.

3

Khóè zi hẽé naka khóè xu hẽéthẽé e

1 Khóè saoè, gaam dàòm cúím kaga méé sao
gasao di xu khóè xu máàse. Ncẽè cúí-kg'áía xu
ga kò *Nqarim dim* kg'ui ba dtcòm̀ tama ne, xu ga
nxãaska káà kg'uise gaxu di zi khóè zi di kg'óòan ka
kúrúè a dtcòm̀,
2 ncẽè nta sao ko ma *Nqari ba* q'áò a tcom-
tcomsa ii sa xu kò bóò ne.
3 Gasao di t'õèan méé i tc'áróa sao ka tchàa
koe táá guu, tóróèa c'õòan hẽé, naka gautan cgoa
kúrúèa gúùan ha̱a di hẽé, naka *t'õè* qgáían ha̱an ka
hẽéthẽé koe.

4 Igaba méé sao tcáóa sao q'oo koe t'õè sao ii,
t'õèan chõò tama a, qãè a tc'aua tc'ẽean di i, ncẽe
Nqarim tcgáí q'oo koe kaisase qaa-qaasa a.
5 Ncẽea gaam dàòm khóè zi tcom-tcomsa zi
kg'aika di zi, ncẽe kò gazi di nqòòan Nqarim koe
tòóa hãa zi kò ma t'õè-t'õese ga a, gazi di xu khóè
xu máàsean ka khama.
6 Sarahs khama méé sao ii, ncẽe kò Abrahama ba
komsana sa, a sa a kò gas dim x'aiga ba ta ma tcii
me. Ncẽè qãè gúùan sao kò kúrú a c'ẽe gúù kaga
q'áòkaguè tama ne sao gha gas di sao cóá sao ii.
7 Khóè xaoè, gatà iim dàòm cgoa méé xao gazi
cgoa kg'õè naka q'ãa, kg'amka tc'áró zi i sa. Gaxao
cgoa zi *Nqarim di* aban kg'õèan di di zi q'õò-kg'ao zi
i ke méé xao tcomkuan cgoa qgóó zi, nxãasega i gha
gakhao di còrèan táá cúí gúù kaga xgáèè ka.

Qãèan kúrú domka xgàrasea ne

8 Chõò dis ka méé tu wèé tu ga cúí tc'ẽe, naka
thõò-xama-mááku, naka ncàm̀ku qõekua hãa khóè
khama ma, naka cgóm̀ku di ii, naka cg'áré-cg'arese.
9 Táá méé tu chìbi sa chìbis cgoa suruta ka̱bi guu,
kana cóèku sa cóèkuan cgoa ka̱bi guu; igaba méé
tu ts'ee-ts'eekg'aikuan cgoa ka̱bi i; gaan domka tu
tciièa hãa ke, nxãasega tu gha ts'ee-ts'eekg'aikuan
q'õò ka.
10 *Nqarim dis Tcgãyas ko méé* khama *a ko máá:*
“Dìím wèém ẽe gha ko kg'õèan ncàm̀ ba,
a ba a qãè cáḿan bóò kg'oana ba
méém gam dim ta̱m ba cg'ãè gúùan koe hẽé
naka kg'áḿa ba kàa di kg'uian koe hẽéthẽé xgáè.
11 Cg'ãè gúùan koe méém tcg'oa naka qãèan kúrú,
tòókuan méém qaa naka baa x'ãà máá a.

12 X'aigam di tcgáía nea ẽe tchàno ne koe hàna,
i ko Gam di tceean gane di còrèan komsana,
igaba i X'aigam di kg'áían
ẽe ko cg'ãèan kúrú ne cgoa tsééa xg'ae tama,"
témé.
13 Ncẽè qãè gúùan kúrú tu kòo x'ãà máá ne i gha
dìín thõò-thõo tu u?
14 Tchànoan kúrú domka tu ga ko xgàrase igaba
tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa. Táá méé tu ẽe ne ko bèe sa
bèe guu, táá q'aekaguè guu.
15 Igaba méé tu tcáóa tu koe Kreste ba X'aigam
iise nxárá tcg'òó naka dqo̱m̀ Me. Ncẽè c'ẽem khóèm
kòo ẽe tu úúa hãa nqòòan ka tẽè tu u ne méé tu wèé
x'aè ka xo̱a me tu gha sa kg'ónòsea máána hãa.
16 Igaba méé tu qám̀sean hẽé naka tcomkuan
hẽéthẽé cgoa ncẽe gúùan kúrú, naka tchàno tcáóan
úúa hãa, nxãasega ne gha dùús wèés cg'ãès ẽe ne ko
gatu ka kg'uis koe, ẽe ko Krestem koe qãèse kg'õèan
gatu di ka ko kg'ui ne, saucgae ka.
17 Gatà ma tu ga ko ma qãèan kúrú igaba tu gha
xgàrase, ncẽè Nqarim kòo tc'ẽe ne. Ncẽes gúù sa
cgáé si i, cg'ãèan kúrú domka xgàrasean ka khama.
18 Krestem igabam kò cúí q'oro chìbian domka
xgàraè khama, tchànom Khóèm iise tchàno tama
ne khóè ne domka, Nqarim koem gha nxãasega úú
tu u ka. Ncẽe kò tc'áróm koe x'ooan koe tcããè, a
Tc'ẽem ka kg'õèkaguè ba.
19 Gaam Tc'ẽem koe hànasem kò síí ẽe qáééa
tc'ẽean qáé-nquuan koe xgaa-xgaa.
20 Nqari ba xg'ao komsana tama ne di tc'ẽe e kò
ii, ncẽem kò Nqari ba *tcóóse ne gha ka* qáò tcáóse
qãà ne, Nowam ko araka ba tshào x'aè ka. Cg'orò

ne khóè ne 8 ne cúí nea kò *araka*m koe hàà, a
tshàam koe guu a kg'õèkaguè.
21 I gaa tshàan tcguù-tcguukus dis x'áí si i, ncẽeska
igaba ko kg'õèkagu tu u sa, cgáé-q'oom di cg'urian
xg'aàra tcg'òós ka tamase, igabas tchànos tcáós
dis dtcàrà si i Nqarim koe. X'ooan koe tẽes Jeso
Krestem dis ka i ko kgoara tu u,
22 ncẽe nqarikg'ai koe qõòa ba, a ba a kg'áòm
x'õàm Nqarim dim xòè koe hàna, moengelean hẽé
naka tc'ãà-cookg'aian hẽé naka qarian hẽéthẽéa
Gam dòm̀ q'oo koe hãa.

4

Nqari ba kg'õèa máá

1 Ncẽem ma Kreste ba Gam dim cgàam koe
xgàraèa khamaga ma méé tu gatu igaba Gam di
tc'ẽe-kg'áḿan úúa, gaam ẽe cgàam koe xgàraèa hãa
ba chìbian cgoa xg'ara hãa ke.
2 Gaa domkagam ncẽeska nqõómkg'ai di kg'õè-
q'ooa ba koe cg'ãè zi tc'ẽe zi khóèan di zi kg'õèa máá
tama, a ko Nqarim di ncàm̀an kg'õèa máá.
3 Ncẽe nqáéam x'aèm ka tu kò tc'ãòa x'aèan kg'õè
a ko tãá zi qhàò zi di ne ko tc'ẽe sa kúrú khama, a ko
cg'áràn kúrúate, cg'ãè zi tc'ẽe zi hẽé, kg'áà nqáésean
hẽé, nqàrean hẽé, kg'ááè ko zi qgáì zi koe hãa sa
hẽé, naka kúrúa máá̀se di nqárìan dqom̀an ncẽe
ntcoe-ntcoesa hẽéthẽé e.
4 Gane cgoa tu kò táá xg'ae a tchõà úú tamas
kg'õè sa kg'õè domka ne ko are tu u, a ko gatu ka
cg'ãèse kg'ui.
5 Igaba ne gha ẽe x'ooan hẽé naka kg'õèan
hẽéthẽé xgàran kg'ónòsea máána hãam *Nqarim* koe
xoara máá̀se.

6 Ncẽes gúùs domka i qãè tchõàn ẽe x'óóa khóèan
koe ga thẽé xgaa-xgaaèa hãa khama: nxãasega ne
gha cgàam koe khóèan khama ma xgàraè, a ne a gha
tc'ẽem koe Nqarim *ko ma kg'õè* khama ma kg'õè ka.
7 Wèé zi gúù zi di chõò-q'ooa ne cúù u. Ke tu
q'ano-tcáó naka qgóósea hãa, nxãasega tu ga còrè
ka.
8 Wèé zi gúù zi tc'amkg'ai koe méé tu kaisase
ncàm̀ku, ncàm̀ku sa ko káí zi chìbi zi qàbia tcãà ke.
9 Qãèse méé tu x'áéa tu koe hààkaguku, kg'ui úú
tamase.
10 Eẽm ma Nqari ba tãáka dàòan cgoa Gam di
cgóm̀kuan máà tua hãa khama méé tu ẽe zi máàku
zi qãèse tséékagu naka c'ẽe ne tsééa máá.
11 Ncẽè c'ẽem khóèm kò kg'ui ne méém Nqarim
di kg'uian *ko kg'uim khóèm* khama ma kg'ui. C'ẽem
khóèm kò tséé ne méém Nqarim máà mea qarian
cgoa tséé, nakam gha nxãasega Nqari ba wèé zi
qgàì zi koe dqo̱m̀mè, Jeso Krestem koe. Gam koe
méé i chõò tamase dqo̱m̀kuan hẽé naka qarian
hẽéthẽé hãa. Amen.

Dtcòm̀-kg'ao tsi i domka xgàrasea ne

12 Ncàm̀-ncamsa tuè, thõòkas kúrúa bóòkus ẽe tu
ko xgàraès ka méé tu táá arekaguè guu, c'úùa tuas
gúùs kúrúse cgae tu u kos khama ma.
13 Igaba méé tu qãè-tcao, ncẽè tu kò ma Krestem
kò ma xgàrasea hãa khama ma xgàrases ka, naka
tua gha nxãasega Gam dim x'áàm ko x'áíse ka
kaisase qãè-tcao.
14 Krestem dim cg'õèm domka tu kò cóèè ne tu
ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, Tc'ẽem x'áàm di ba hẽé naka
Nqarim di ba hẽéthẽéa gatu koe hãa khama.

15 Igaba ncẽè gatu ka c'ẽem kò xgàrase ne méém
táá cg'õo-kg'ao ba ii, kana ts'ãà-kg'ao ba ii, kana
cg'ãè kúrú-kg'ao ba ii, kana khóè ne di gúùan koe
káíse tcãàseam khóè ba ii guu.
16 Gaa domka, Krestem di tsi khóè tsi iise tsi kòo
xgàraè ne méé tsi táá saucgae guu, igaba méé tsi ẽe
tsi úúam cg'õèm domka Nqari ba dqo̱m̀.
17 X'aè ba hààra hãa, xgàrakuan gha Nqarim dim
nquum *di ne* cgoa tshoa-tshoa di ba. A ncẽè gatá
cgoam kò tshoa-tshoa ne sa gha dùú sa kúrúse ẽe
Nqarim di qãè tchõàn komsana tama ne koe?
18 “Ncẽè tchànom khóèm koe i kò qari ii kgoaraèm
gha sa,
ne ia gha nxãaska ẽe Nqari-tcáó tamam khóèm koe
hẽé
naka chìbi-kg'aom koe hẽéthẽé dùú sa kúrúse?”
19 Gaa domka méé ne, ẽem ma Nqari ba tc'ẽea
khama ko ma xgàrase ne, tcom-tcomsam Kúrú-
kg'ao ba máàse, naka nea qãèan kúrú cgoa *còoka
qõò*.

Cg'áré-cg'aresea ne (5:1-14)

5

Kaia ne hẽé naka cg'áré ne hẽéthẽé e

1 Eẽ gatu xg'aeku koe *hàna xu* kaia xu *kerekes di
xu* cgoar ko kg'ui, ncẽer tíí thẽé gaxu ka c'ẽe ii ra.
Krestem di xgàrasean tcgáía te cgoa bóòa hãa a gha
gataga ncẽe ko hàà x'áíè x'áàn koe hãa ra,
2 *domkar ko kaisase dtcàrà xao o a ko máá:* Ghùu
zi Nqarim di zi xao kòre. Q'õé zi, qaase i ko domka
tamase, igaba tcáóa xao di tc'ẽean domka, ẽem ma
Nqari ba ncàm̀a hãa khama. Ncẽes tséé sa kúrúan

di ncàm̀an úúa hãase méé xao kúrú si, surutan qaa tamase.
3 Ghùu zi ẽe tshàu q'ooa xao koe tcãàèa hãa, kòre
zi xao gha ka zi koe, méé xao táá x'aigan kúrúse
guu, igaba méé xao gazi koe x'áí sa ii.
4 Naka xaoa gha nxãasega, ẽem ko kaiam Kòre-
kg'ao ba hàà ne, kaà tama x'áàn dis cábá sa hòò.
5 Gatu ẽe cg'áré tu méé tu gataga ẽe xu kaia xu
komsana. Wèéa tu ga méé tu cg'áré-cg'aresean cgoa
hã̱akaguse gatu ka c'ẽea ne koe,

“Nqari ba ko ẽe ko bóòse ne xguì
igabam ko ẽe ko cg'áré-cg'arese ne cgóm̀kuan máà”
ke.

6 Gaa domka méé tu cg'áré-cg'arese Nqarim dim
kaiam x'õàm dòm̀ q'oo koe, nxãasegam gha hààkom
x'aèm ka ghùi tu u ke.
7 Gatu di káíse tc'ẽe-tc'ẽesean wèé ga Gam koe nce-
mea úú, gatu cgoam tchõà úúa ke.
8 Qgóósea méé tu hãa naka kókòa hãa. Gatu dim
cg'õo-kg'aom dxãwa ba ko kg'aekom gàm khama ma
caate ke, a ko c'ẽe khóèan qaa, kg'oom gha a.
9 Xguì me naka dtcòm̀an koe qarika téé, q'ana
tu hãa, ne gatu ka c'ẽe ne nqõómkg'ai koe gatà ii
xgàrasean koe hàna hãa ke.
10 Eẽ tu xòm̀ x'aè-coan xgàrasea hãa qãá koem gha
Nqarim wèé cgóm̀kuan di ba, ncẽe ko Gam di chõò
tama x'áàn koe Jeso Krestem koe tciia úú tu u ba,
Gam ka ka̱ba-ka̱ba tu u, a gha kúrú tu u tu qari, a
qarika téé, tchànose.
11 Qarian méé i Gam koe chõò tamase hãa.
Amen.

Còo di zi tsgám̀kaguku zi

12 Silefanom* di hùikuan cgoar xòm̀se góá máá
tua hãa, ncẽer ko máá tcom-tcomsam qõe me e
témé ba. Korè tu ur ko a ko nxàea tseegukagu,
ncẽea Nqarim dis cgóm̀kus tseegu di si i sa. Gaas
koe qarika téé.
13 Eẽ Babilone koe hànas *kerekes*, ncẽe gatu cgoa
nxárá tcg'òóèa sa ko tsgám̀ tu u, me ko gataga thẽé
tirim cóám Mareko ba tsgám̀ tu u.
14 Tsgám̀ku tu x'obèkus ncàm̀kuan dis cgoa.
Tòókuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Krestem koe
hàna tu.

---

* **5:12: *Silefano* -** Silefanom di c'ẽe cg'õèa nea Silase e.

Ka̱bas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b